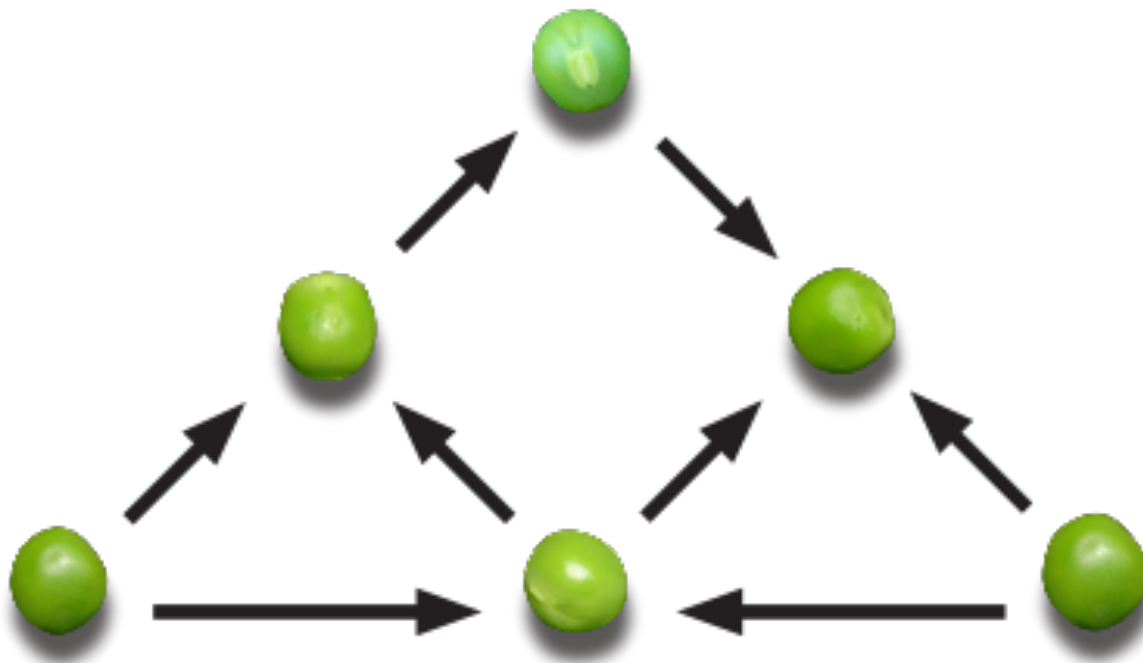

Kaisa Karttunen, Tuomas Kuhmonen, Anni Savikurki

Tuntematon ruokajärjestelmä

Eväitä kokonaisuuksien ymmärtämiseen

Miksi ruokaketjusta ruokajärjestelmään?

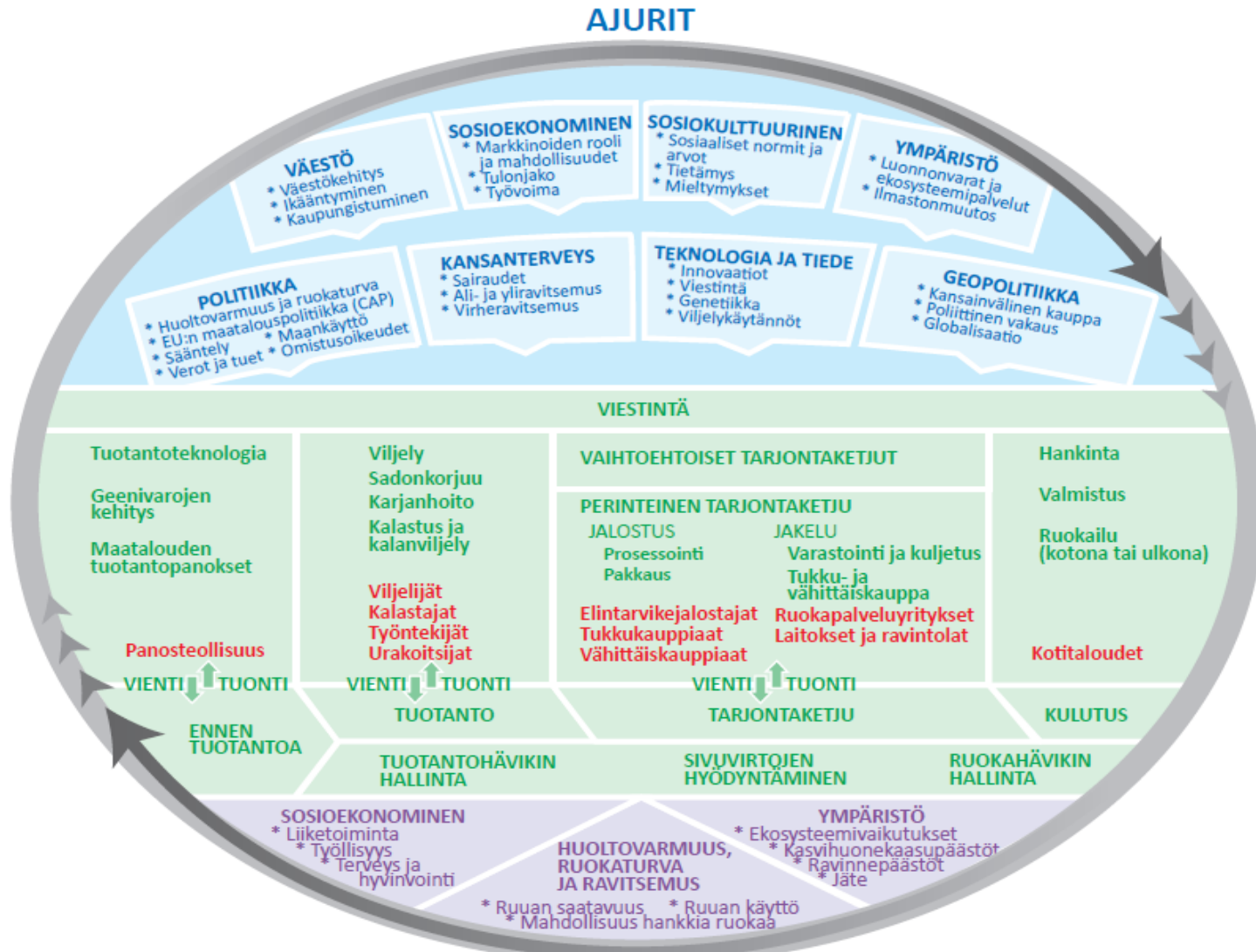
- **Kokonaisuuden kirkastaminen**
- **Viheliäiset ongelmat, kuten**
 - Ruuan riittävyys, ravitsevuus, turvallisuus
 - Keskittyminen, vallan- ja tulonjako
 - Geopolitiikka ja ruoka
 - Ympäristö
- **Keskinäisriippuvuudet, vuorovaikutukset**
- **Haavoittuvuuksien taklaaminen**

Ruokajärjestelmän tarkoitus

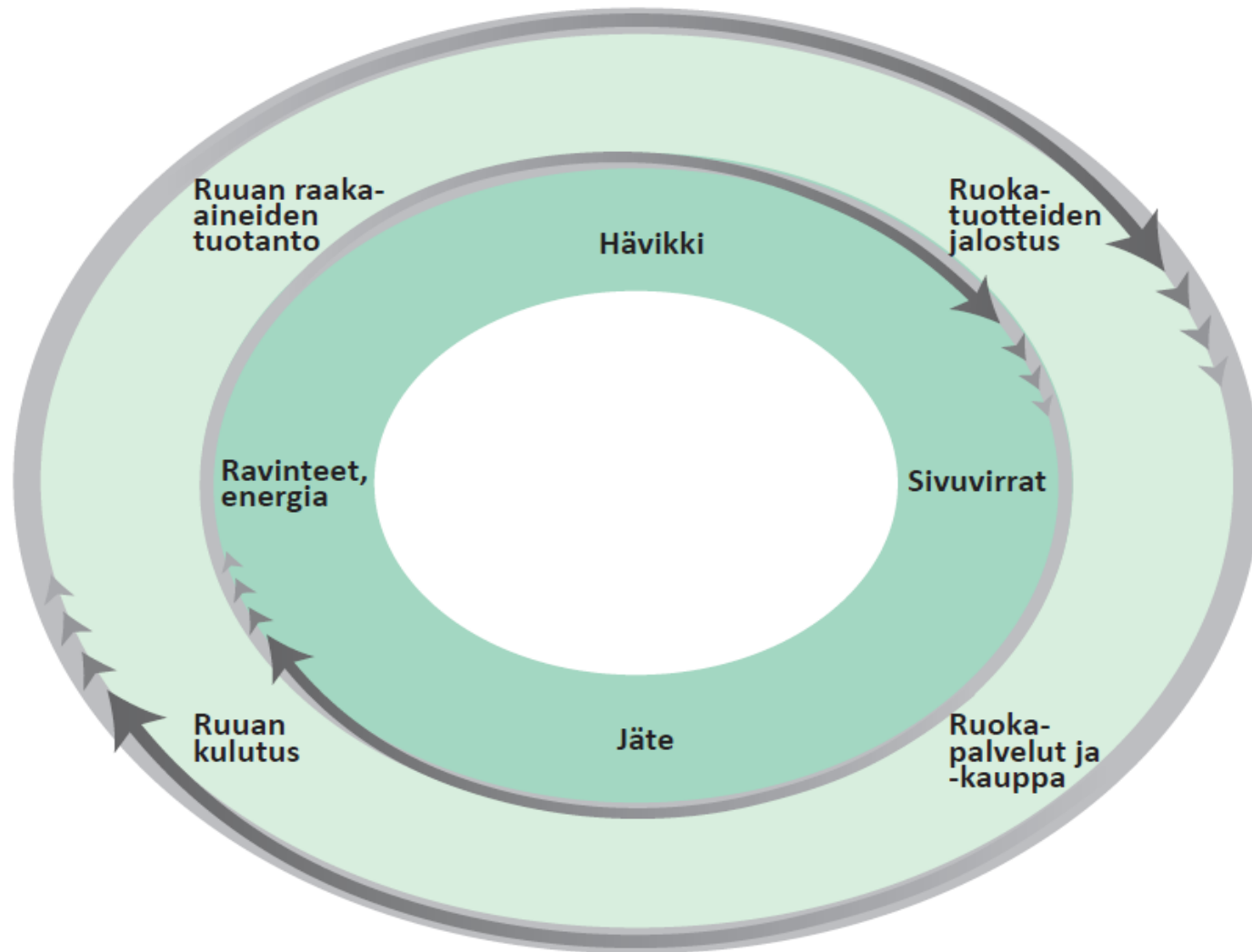
Tuottaa ruokaturvaa ja hyvää ravitsemusta sekä työtä ja toimeentuloa tavalla, jolla järjestelmän ympäristöjälki jää mahdollisimman pieneksi

Ruokajärjestelmä

AJURIT – TOIMINNOT – TOIMIJA – TUOTOKSET

Ketjusta renkaaksi

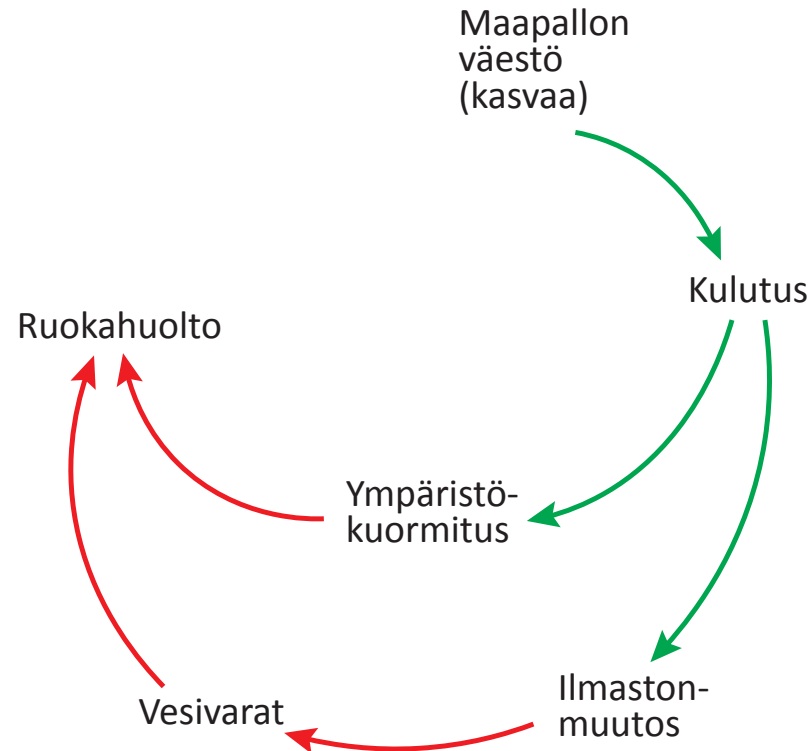

Miten ruokajärjestelmää voi ymmärtää?

Ruokajärjestelmä on mutkikas, sopeutuva järjestelmä (Complex Adaptive System, CAS)

- Järjestelmässä on monitasoisia **valintaympäristöjä**, joita luovat perinteet, uskomukset, lait ja normit, arvot ja asenteet, taloudelliset ja sosiaaliset rakenteet sekä erilaiset maantieteelliset tekijät
- Jokaisella toimijalla on jossakin määrin oma **kuplansa**, josta käsin hän havainnoi, kehystää, tulkitsee ja osallistuu järjestelmään – kukaan ei ”omista” järjestelmää
- Mitä paremmin järjestelmäominaisuus ymmärretään, sitä vähemmän päätöksistä ja valinnoista syntyy **oheisvahinkoja**

Systemianalyysiä vuorovaikutuskaavioilla

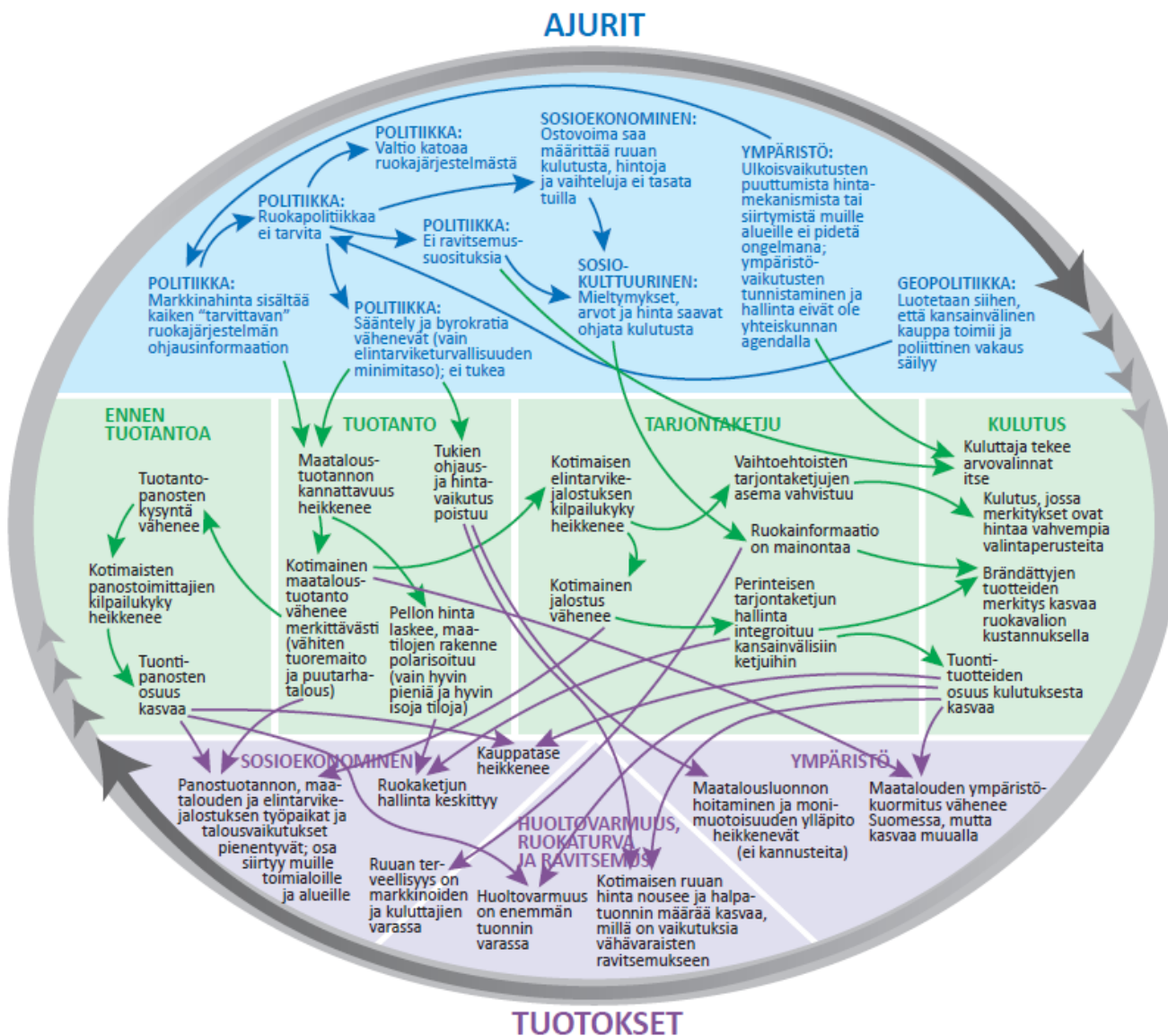
—> Lisää, vahvistaa, mahdollistaa
—> Vähentää, heikentää, rajoittaa

Esimerkkejä ruokajärjestelmän keskinäisriippuvuuksista ja vuorovaikutussuhteista

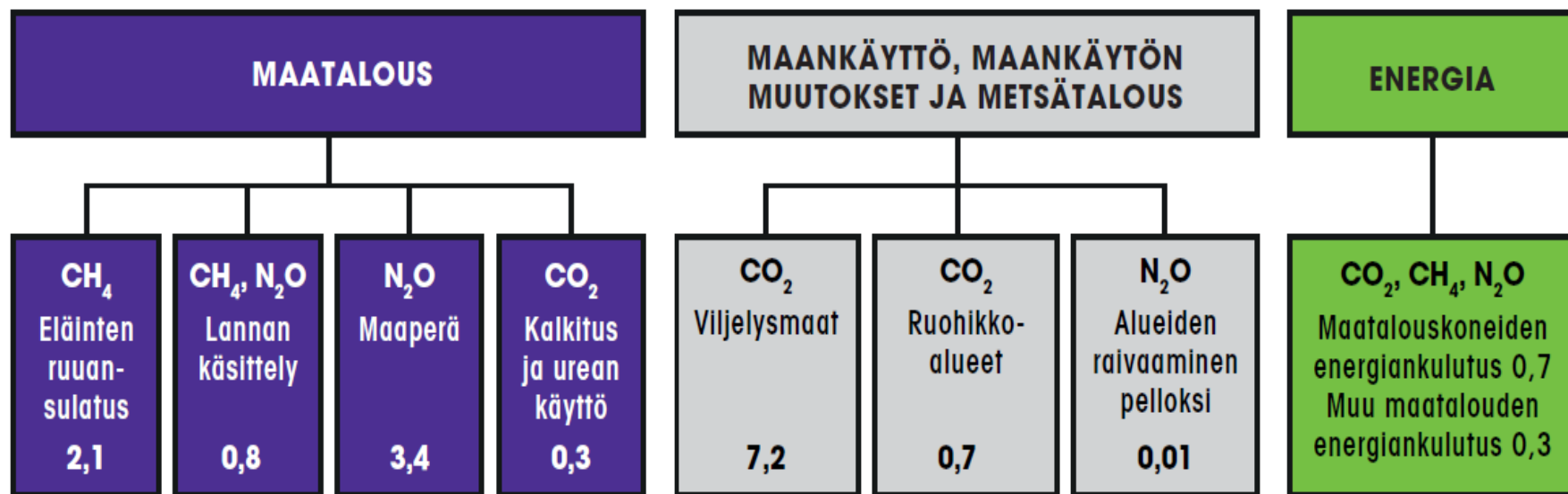
Annetaanko valta markkinoille?

- Suomen ruokajärjestelmän toimijoita Suomessa ja rajojen ulkopuolella
- Täydellinen kilpailu ei toimi Suomen järjestelmässä, koska
 - Rajallinen määrä toimijoita osassa ketjua
 - Kaikilla ei käytössä sama tieto
- Valtiolla iso rooli politiikkaohjauksessa
- Entä jos halutaan antaa valta markkinoille ja valtio vetäytyy pois ruokajärjestelmästä?

Markkinat hoitavat, vai?

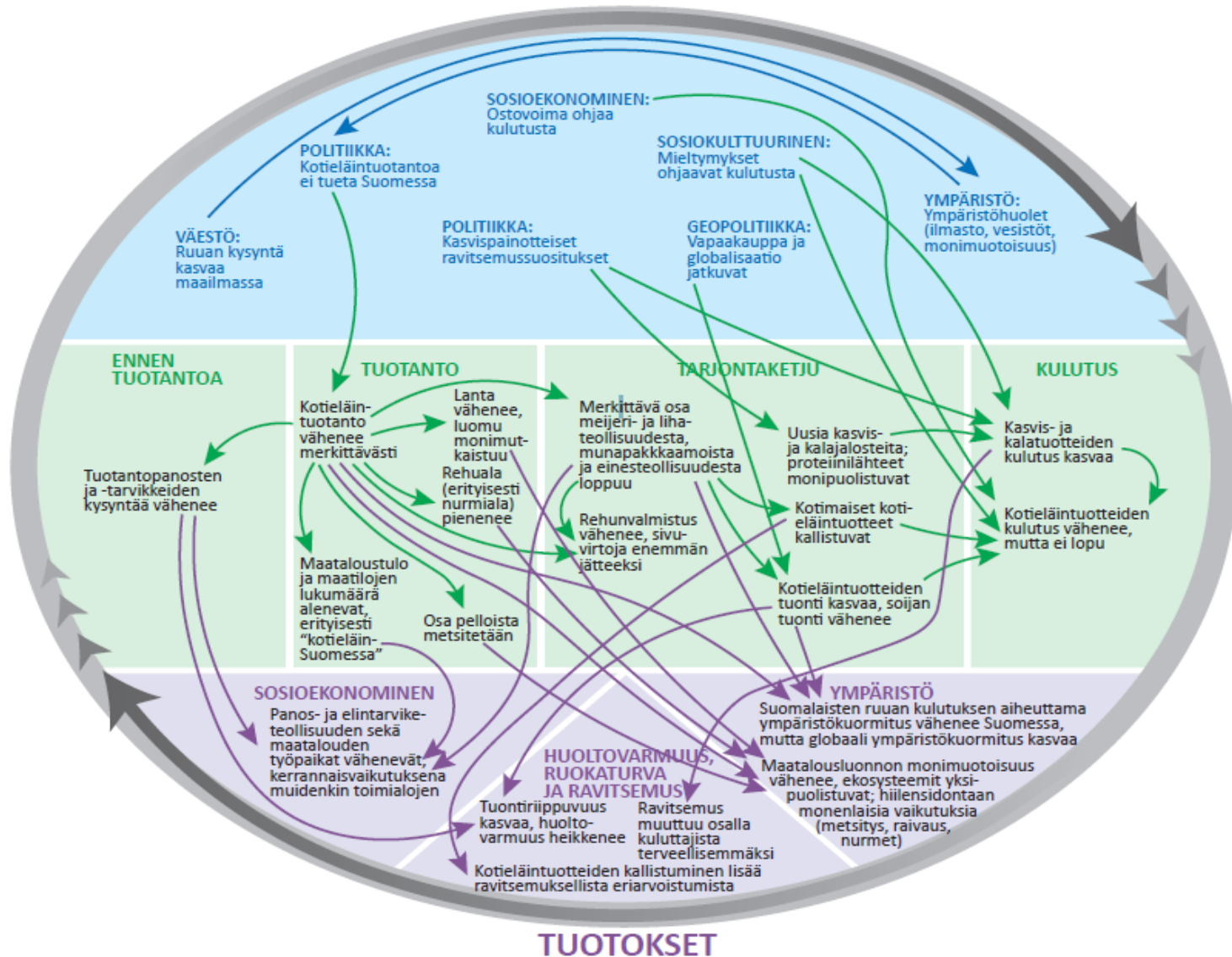

Maatalouden päästökuorma, milj. tn CO₂-ekv.

Kotieläimiä vai ei?

AJURIT

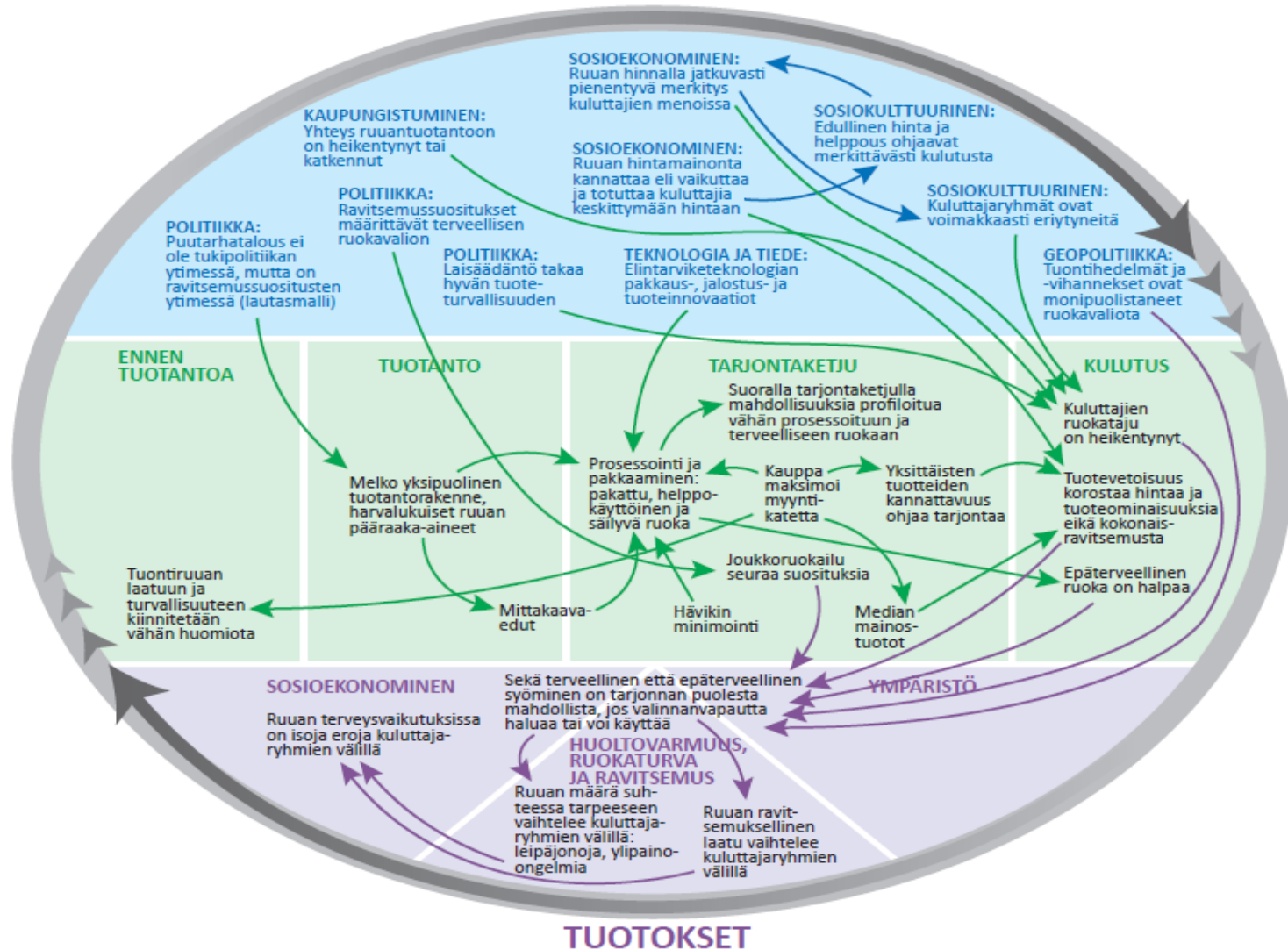

Ravitsemuksen kipupisteitä

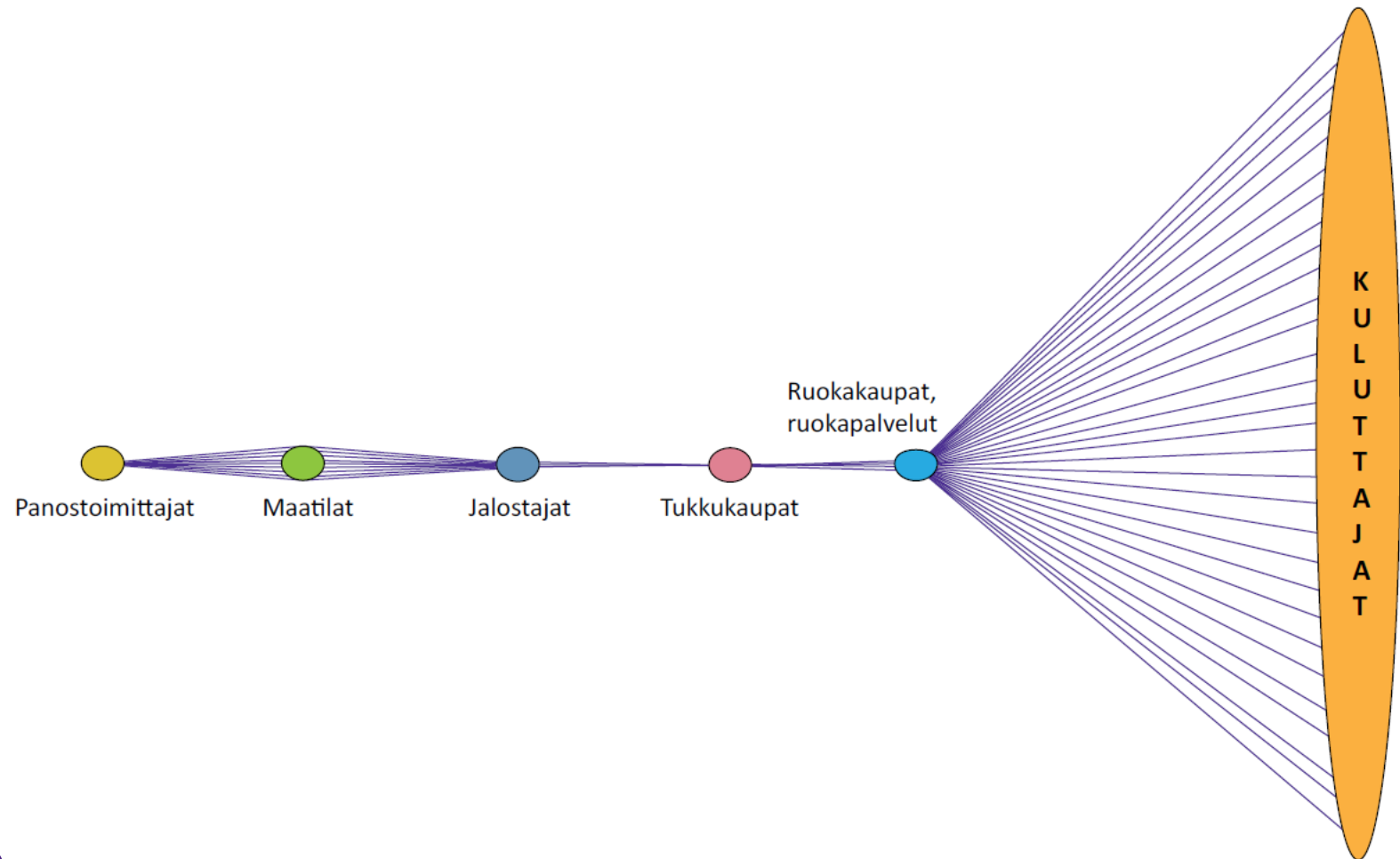
- Moderni järjestelmä ei välttämättä tuota hyvää ravitsemusta
- Ruokajonot
- Liika ruoka/liian kaloritihä ruoka suhteessa tarpeeseen
- Ruokaosaaminen häviää
- Tuotanto ei vastaa ravitsemuksenmukaista tarvetta (Suomi, maailma)

Osa syö hyvin, osa ei

AJURIT

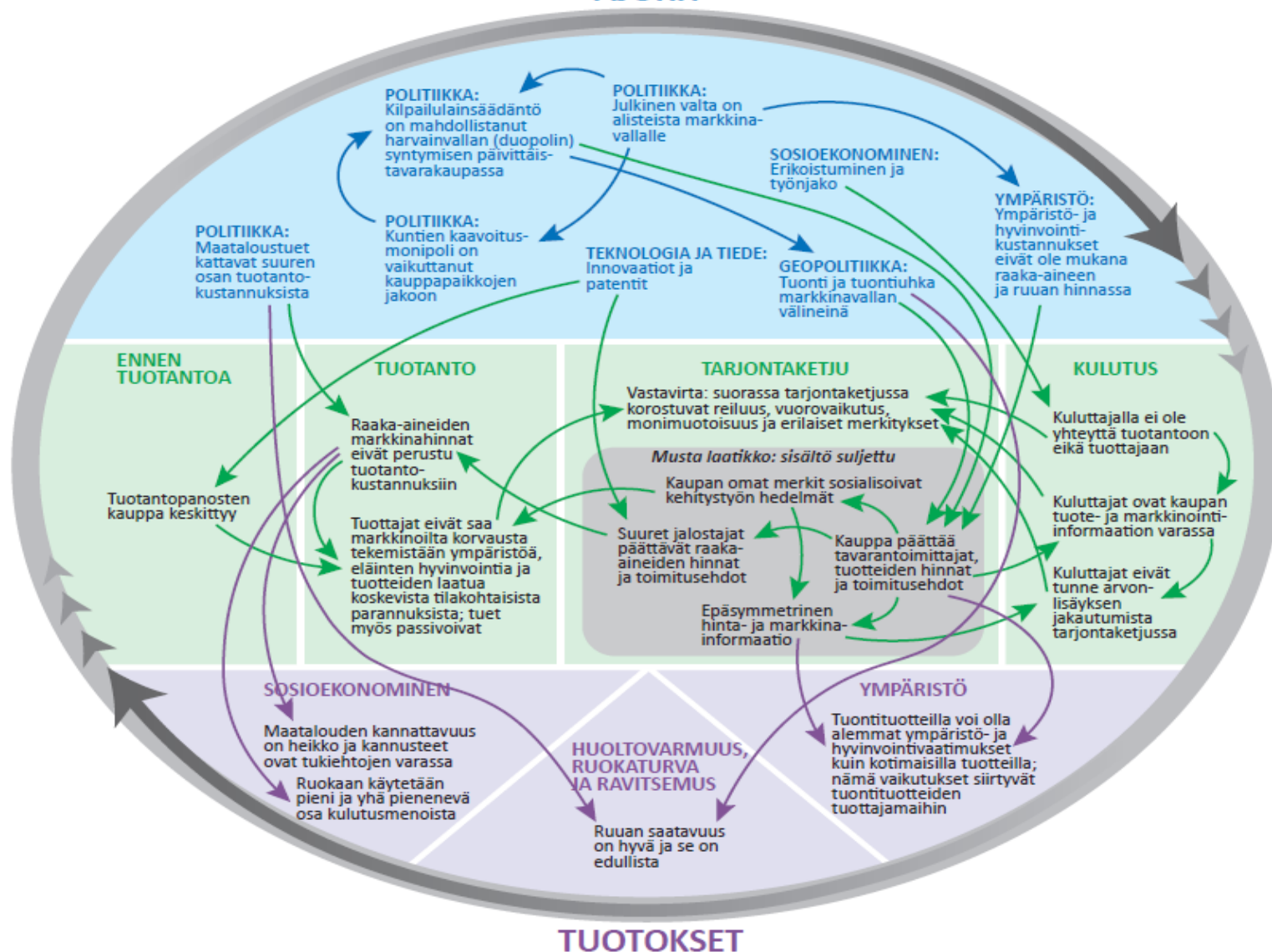

Ruokajärjestelmän monet toimijat

Vinoa vallankäyttöä

AJURIT

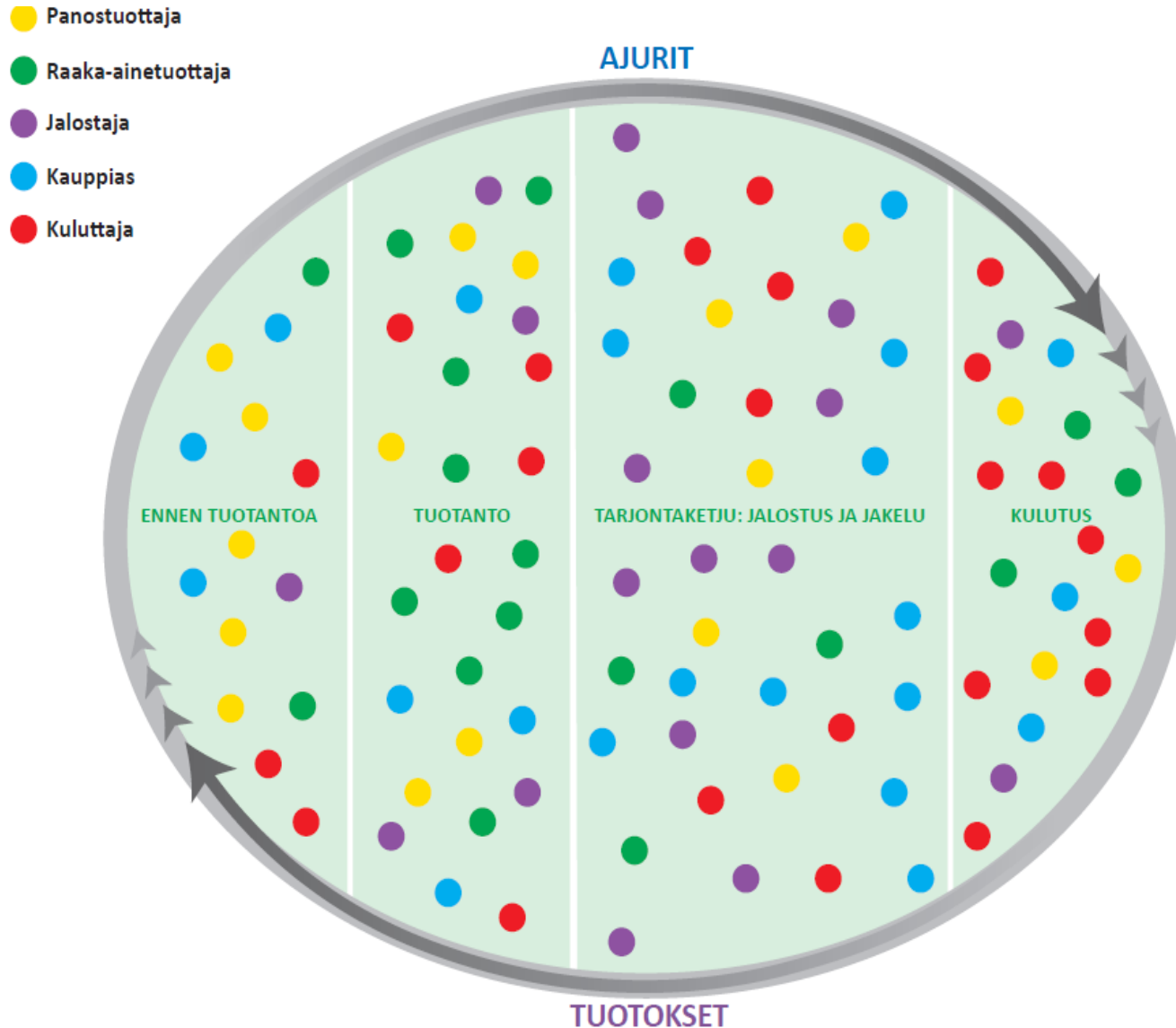
Uudenlaista ajattelua

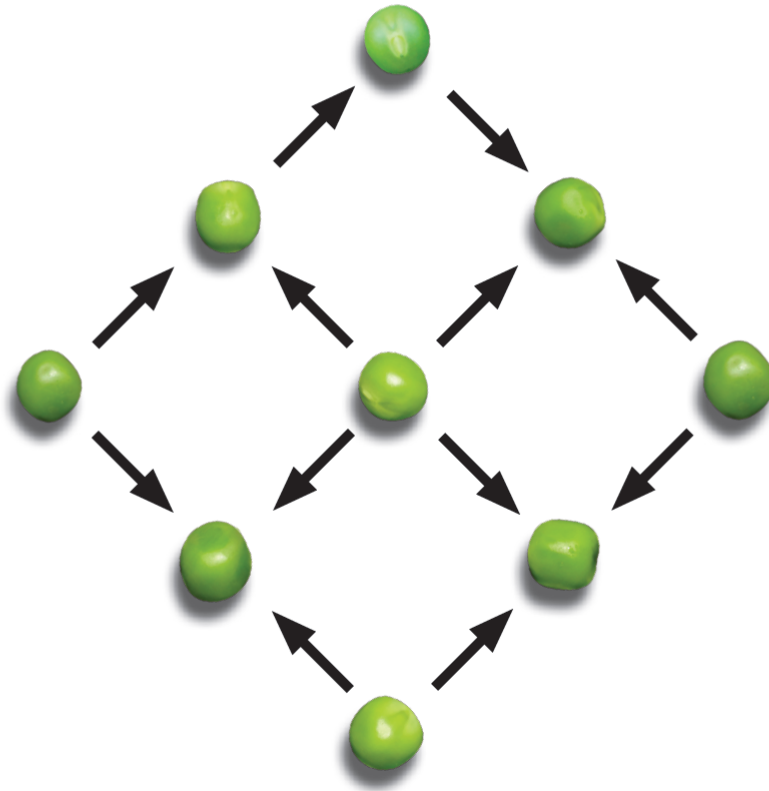
- Useat tavoitteet ja keinot toisiinsa kytkeytyneitä, esim. ilmasto ja ravitsemus
- Toimenpiteiden vaikutuspolut tunnistettava laajasti
- Laaja ruokapolitiikka & kokonaisuutta edistävä hallinto ohjaamaan järjestelmä
- Omasta kuplasta järjestelmän ymmärtämiseen
- Kohti kahta ruokajärjestelmää: hintavetoinen ja vuorovaikutusvetoinen?

Toimijoiden monet roolit (kuvio)

Näyttäisikö se tältää?

KIITOS